

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul V nr.52

Aprilie 2002

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna aprilie 2002.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend pozitiv al producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Evoluția stocurilor este în continuare descendentă	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Lipsa cererii rămâne factorul principal	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Trendul descendent al forței de muncă angajate în industrie se atenuază	8
<i>Prețuri</i>	- Expectațiile inflaționiste se accentuează	9
<i>Investiții</i>	- În activitatea de investiții tendințele pozitive se mențin	10
<i>Profitabilitate</i>	- Estimări optimiste privind evoluția profitabilității	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna aprilie 2002

Conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură anticipează pentru luna aprilie o evoluție favorabilă a principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții.

Circa 51 la sută dintre agenții economici consideră că vor realiza o producție mai mare decât în luna precedentă. În proporție de peste 40 la sută participanții la sondaj apreciază că volumul producției se va menține la nivelul lunii martie, în timp ce un procentaj de 8 la sută anticipează că aceasta se va încadra pe un trend descendent. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la peste 74 la sută.

Similar lunii precedente, procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului de producție industrială vor crește stocurile de produse finite însumează circa 8 la sută, iar cel al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite va continua se situează în jurul nivelului de 28 la sută. În majoritatea ramurilor stocurile de materii prime înregistrează un nivel satisfăcător, conform opiniilor exprimate de 88 la sută dintre participanții la sondaj. Circa 6 la sută dintre agenții economici chestionați semnalează în continuare existența unor sectoare unde problemele de aprovizionare afectează buna desfășurare a procesului de producție.

În opinia managerilor întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură, principalele cauze ale limitării creșterii economice sunt cererea (care devansează lipsa lichidităților pentru a treia lună consecutiv), considerată de către unii agenți economici insuficientă pentru producția realizată, blocajul financiar, nivelul dobânzilor bancare, evoluția cursului monedei naționale și lipsa materiilor prime.

Tendința de relativă stabilitate în utilizarea forței de muncă (evidențiată de opiniile a circa 74 la sută dintre respondenți) este și în această lună preponderentă în estimările participanților la sondaj. Circa 9 la sută dintre respondenți anticipează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate, în timp ce în opinia a aproape 17 la sută dintre participanții la sondaj (cu 11 puncte procentuale mai puțin decât la sfârșitul trimestrului I 2002) numărul de salariați din industrie se va încadra pe un trend descendent.

Procentajul agenților economici care estimează o evoluție stabilă a prețurilor însumează circa 55 la sută (față de 65 la sută în luna precedentă). Expectațiile inflaționiste se amplifică fiind prezente în opiniile a circa 43 la sută dintre participanții la sondaj (10 puncte procentuale mai mult decât în luna martie).

În ceea ce privește atât volumul investițiilor, cât și nivelul ratei profitabilității estimările sunt favorabile și în această lună unei evoluții pozitive a acestora. Mai mult de o treime dintre cei chestionați preconizează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de luna precedentă, în timp ce un procentaj de circa 53 și, respectiv, 48 la sută dintre participanți anticipează un trend ascendent al acestor indicatori.

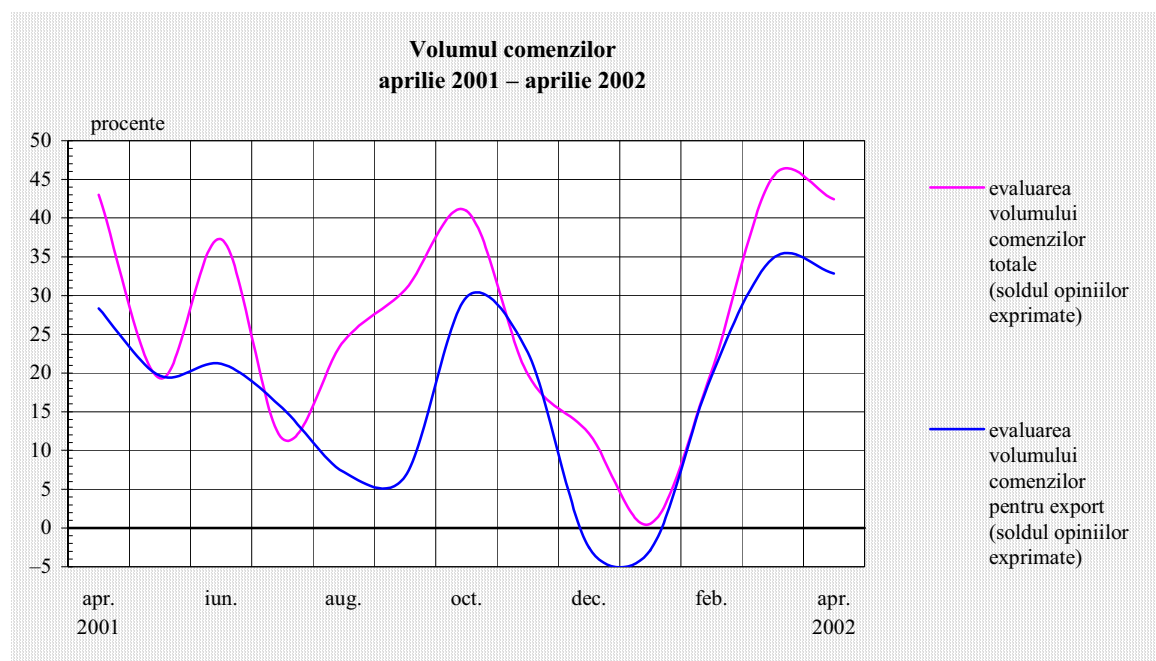
*Evoluția
producției*

Trend pozitiv al producției industriale

Pentru a doua lună consecutiv, mai mult de jumătate dintre agenții economici care își desfășoară activitatea în sectorul industrial și cel de construcții estimează (atât pentru piața internă, cât și pentru export) creșterea portofoliului de comenzi, aproape 41 la sută anticipează menținerea acestuia în limite normale, iar opiniile nefavorabile reprezintă circa 9 la sută.

Evoluții	Mar. 2002	Apr. 2002
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	73,3%	74,3%

Sectoarele în care majoritatea agenților economici consideră că vor avea o dinamică accentuată a volumului comenzilor sunt următoarele: industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului, metalurgia, industria chimică, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria textilă, industria alimentară și activitatea de construcții.

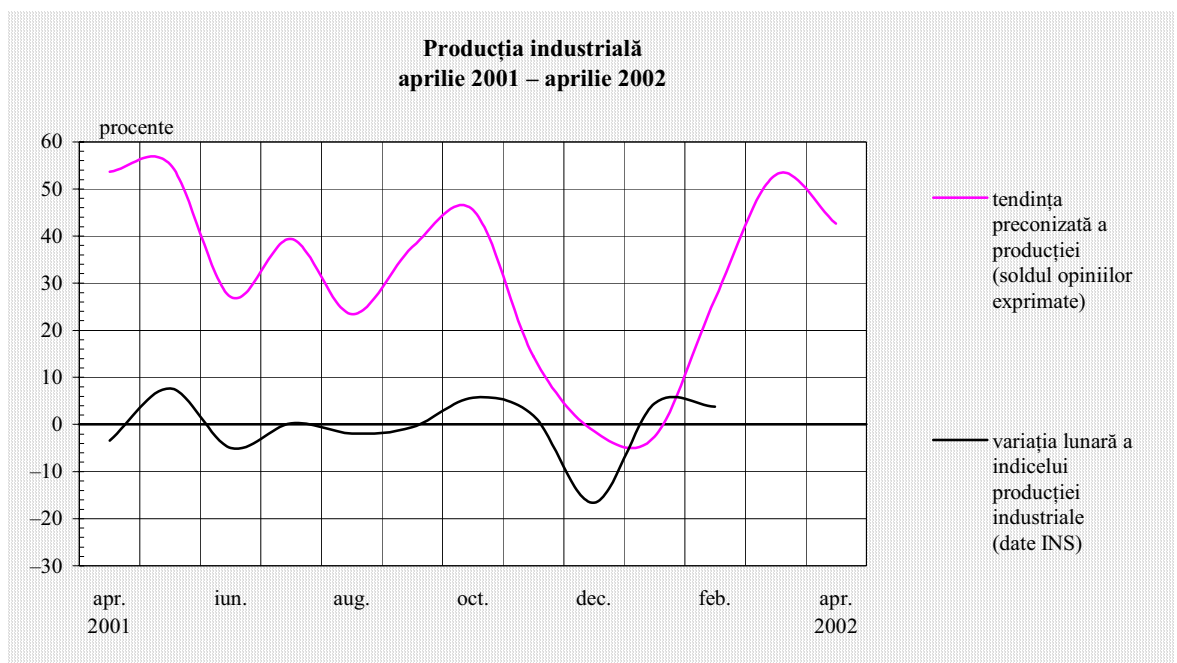
*Evoluție
favorabilă a
volumului de
comenzi*

O parte a agenților economici care activează în industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și sectorul de construcții anticipează o relativă încetinire a ritmului activității economice și o reducere a portofoliului de comenzi pentru luna în curs.

Estimările privind evoluția portofoliului de comenzi pentru export în luna aprilie indică menținerea acestora pe un trend pozitiv: circa 36 la sută dintre participanții la sondaj anticipează o creștere a exporturilor, iar circa 42 la sută consideră că în sectoarele pe care le reprezintă evoluția portofoliului de comenzi destinate exportului va fi stabilă. O conjunctură mai puțin favorabilă este semnalată de un procentaj însumând aproape 4 la sută dintre agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat.

Sectorul de prelucrare a petrolului, industria metalurgică, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria chimică, industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport sunt ramurile unde (în proporții cuprinse între 37-67 la sută) se apreciază că cererea externă pentru produsele realizate se va majora.

*Trend pozitiv
al producției
industriale*

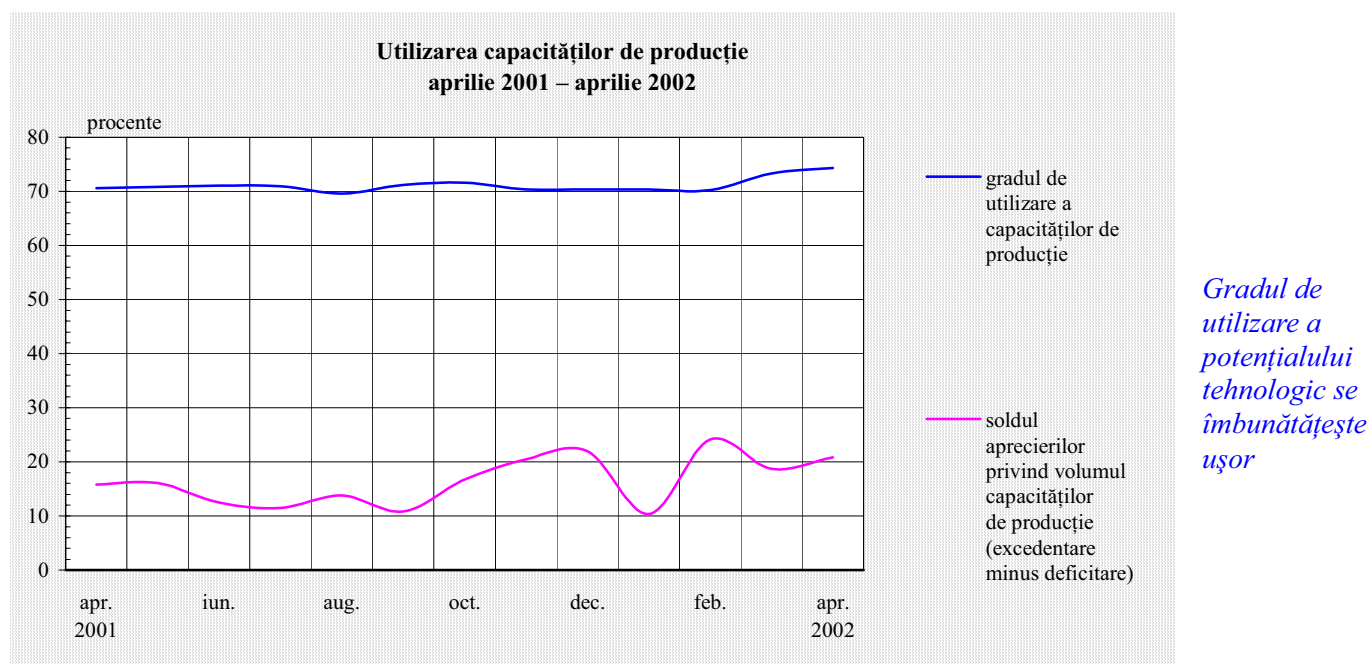

Mai mult de jumătate dintre participanții la sondaj consideră că vor obține o producție superioară celei din luna martie 2002. Circa 8 la sută dintre respondenții la sondaj (cu 4 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă) estimează o evoluție descendentă a producției, în timp ce un procentaj de 41 la sută anticipează stabilizarea cererii și menținerea producției la nivelul lunii anterioare.

În industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului, industria alimentară, industria materialelor de construcții, industria chimică, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții sunt așteptate rezultate peste media sectorului de producție industrială. O îmbunătățire a activității este anticipată și de unii agenți economici (între 20 - 30 la sută dintre cei chestionați) din industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a lemnului, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și metalurgie.

Cu toate că opiniile privind evoluția producției sunt predominant optimiste, o parte a respondenților care activează în industria de prelucrare a petrolului, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și industria de prelucrare a lemnului anticipează tendințe contrare.

În luna aprilie capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de peste 74 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie (cu excepția industriei mijloacelor de transport, industriei materialelor de construcții și industriei de mașini și echipamente, unde gradul de utilizare a capacităților de producție se situează în jurul nivelului de 60 la sută).

Aproape 72 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că potențialul tehnologic aflat în exploatare este bine corelat cu programul de producție. Existența unor capacități de producție excedentare este semnalată îndeosebi de agenții economici din metalurgie, industria materialelor de construcții, industria alimentară, industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții (aproape o pătrime dintre operatorii economici chestionați). În mai mică măsură, capacități de producție utilizate insuficient sunt prezente și în industria de mașini și echipamente, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului și poligrafie.

Stocuri

Evoluția stocurilor este în continuare descendentă

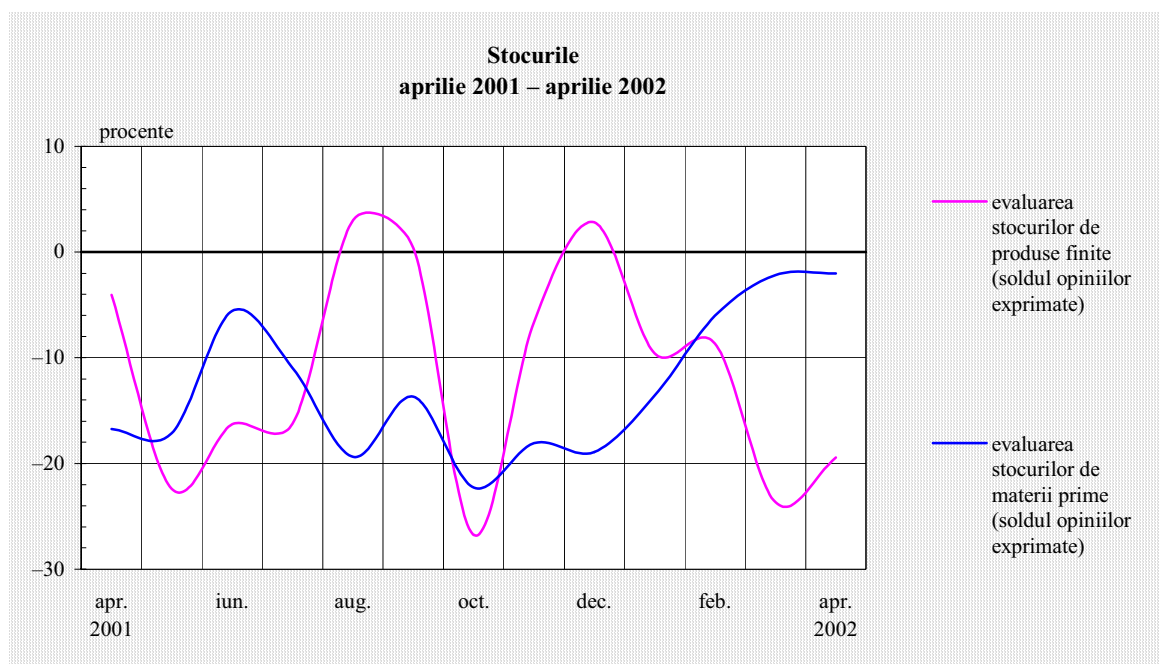
Absorbția stocurilor de produse finite va fi prezentă și în această lună, dar va fi mai puțin pronunțată comparativ cu luna martie. Această tendință reiese din răspunsurile celor 28 la sută (cu 4 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă) dintre participanții la sondaj care apreciază că fenomenul de reducere a stocurilor va persista. Opiniile exprimate de respondenți evidențiază o tendință descendentă mai accentuată a stocurilor de produse finite îndeosebi în industria poligrafică, industria chimică, metalurgie, industria de mașini și echipamente industria materialelor de construcții și industria extractivă.

În condițiile în care multe dintre produsele românești întâmpină dificultăți în a face față cu succes mediului competițional caracteristic economiei de piață, pentru unii agenți economici și pentru unele categorii de produse creșterea preconizată a producției va conduce la majorarea stocurilor.

Evoluții	Mar. 2002	Apr. 2002
Stocurile de produse finite	↘	↘
Stocurile de materii prime	↘	↘

Circa 8 la sută dintre respondenți provenind cu precădere din industria alimentară, industria chimică, dar și din industria materialelor de construcții și industria mijloacelor de transport reclamă acoperirea insuficientă cu comenzi a programului de producție.

Evoluție favorabilă a stocurilor

Cu toate că procentajul celor care apreciază că au suficiente materii prime însumează circa 88 la sută, există în continuare ramuri unde problemele legate de aprovizionarea cu materii prime afectează buna desfășurare a procesului de producție. Principalii reprezentanți ai acestei categorii (care însumează circa 6 la sută dintre participanții la sondaj) provin din industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, metalurgie și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Lipsa cererii rămâne factorul principal

Pentru a doua lună consecutiv, în opinia a aproape 44 la sută dintre agenții economici participanți la sondajul de conjunctură lipsa cererii rămâne principalul factor care grevează buna desfășurare a procesului de producție. Portofoliul de comenzi este considerat a se situa sub nivelul de la care nu ar mai constitui o preocupare pentru operatorii economici din majoritatea ramurilor. Incidența acestui fenomen pare a fi mai puțin resimțită însă de către agenții economici din industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și activitatea de construcții.

Disfuncționalitățile generate de blocajul financiar sunt declarate ca principale surse ale limitării creșterii producției de către 36 la sută dintre cei chestionați (similar lunii precedente). Dificultățile legate de imposibilitatea asigurării continuității fluxurilor financiare sunt reclamate în toate ramurile industriale de către operatorii economici. Efectele negative ale blocajului financiar sunt nominalizate în proporții situate mult sub media pe industrie (între 2 și 20 la sută) de către participanții la sondaj din industria extractivă, industria poligrafică, sectorul de prelucrare a petrolului și industria mijloacelor de transport.

În opinia a circa 35 la sută dintre respondenți (cu 7 puncte procentuale mai mult decât la sfârșitul trimestrului I), slaba orientare către client și nivelul ridicat al dobânzilor active practicate de bănci în relația cu clienții nebankari contribuie la îngreunarea finanțării investițiilor, dar și a procesului de producție ca urmare a șanselor reduse ale întreprinderilor de a accede la credite. Aprecieri în acest sens au fost făcute îndeosebi de agenții economici din industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a petrolului, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgie și din activitatea de construcții.

Deprecierea monedei naționale antrenează dificultăți în desfășurarea activității productive conform opiniei exprimate de circa 29 la sută dintre participanții la sondaj (cu 10 puncte procentuale mai mult decât în luna anterioară). Cu excepția industriei extractive, industriei poligrafice, industriei de prelucrare a petrolului, industriei materialelor de construcții, industriei mijloacelor de transport, unde influența nefavorabilă a creșterii cursului de schimb leu/dolar pare a fi mai puțin resimțită, deprecierea leului este nominalizată pentru influențele negative asupra procesului de producție în toate sectoarele de activitate, în proporții cuprinse între 30 și 67 la sută, în funcție de dependența acestora de importurile pentru producție.

Lipsa materiilor prime este nominalizată ca factor cu influență negativă asupra activității de producție industrială de către un procentaj de circa 18 la sută dintre respondenți. Aceștia provin îndeosebi din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, sectorul de prelucrare a petrolului, industria textilă, industria de prelucrare a lemnului și activitatea de construcții.

Utilizarea
forței de muncă

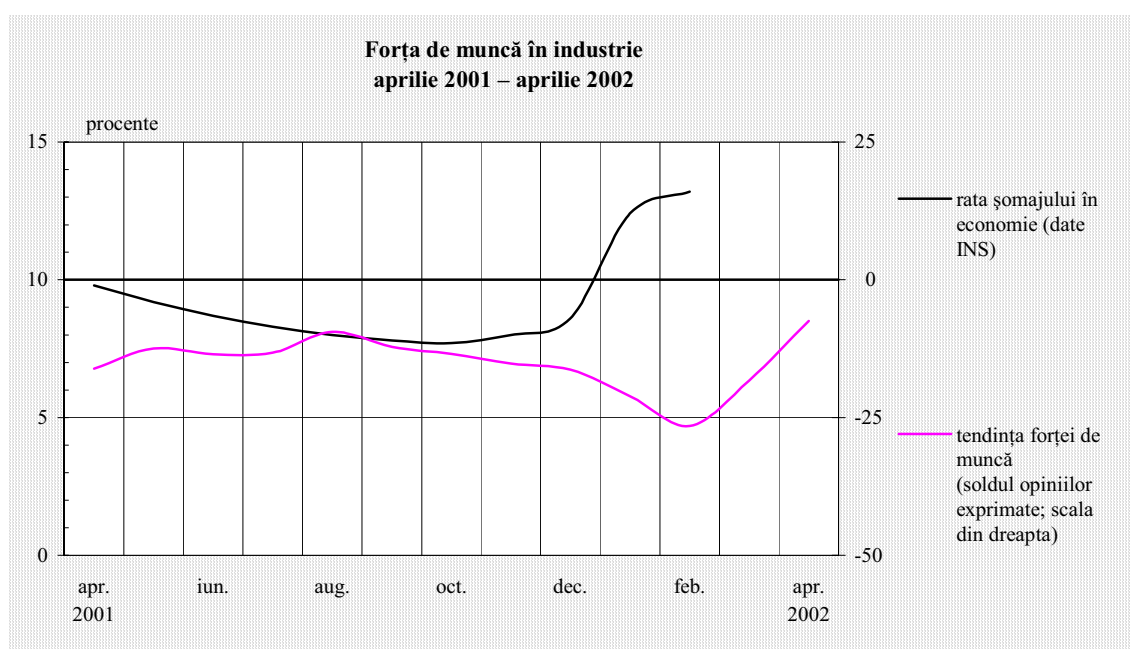
Trendul descendent al forței de muncă angajate în industrie se atenuează

Opiniile exprimate privind tendința numărului de personal angajat pe ansamblul sectorului industrial indică menținerea acestuia pe un trend descendent, dar pentru prima lună a trimestrului II 2002 estimările agenților economici participanți la sondaj semnaleză o reducere a decalajului dintre cererea și oferta de forță de muncă.

Un procentaj însumând circa 17 la sută dintre respondenți (cu 11 puncte procentuale mai puțin decât în luna martie) au apreciat că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal. Mai puțin afectate de reducerile de personal sunt industria extractivă, industria poligrafică, industria alimentară, industria ușoară, metalurgia și activitatea de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (ramuri unde procentajul celor care preconizează viitoare reduceri ale numărului de personal angajat se situează sub media pe industrie).

În mare parte din sectoarele industriale continuă să se mențină echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată, procentajul celor care apreciază că nivelul de utilizare a forței de muncă este relativ stabil fiind în luna aprilie rezultatul opiniilor exprimate de 74 la sută dintre cei chestionați (față de 64 la sută în luna martie).

Trendul descendent al forței de muncă angajate în industrie se atenuează

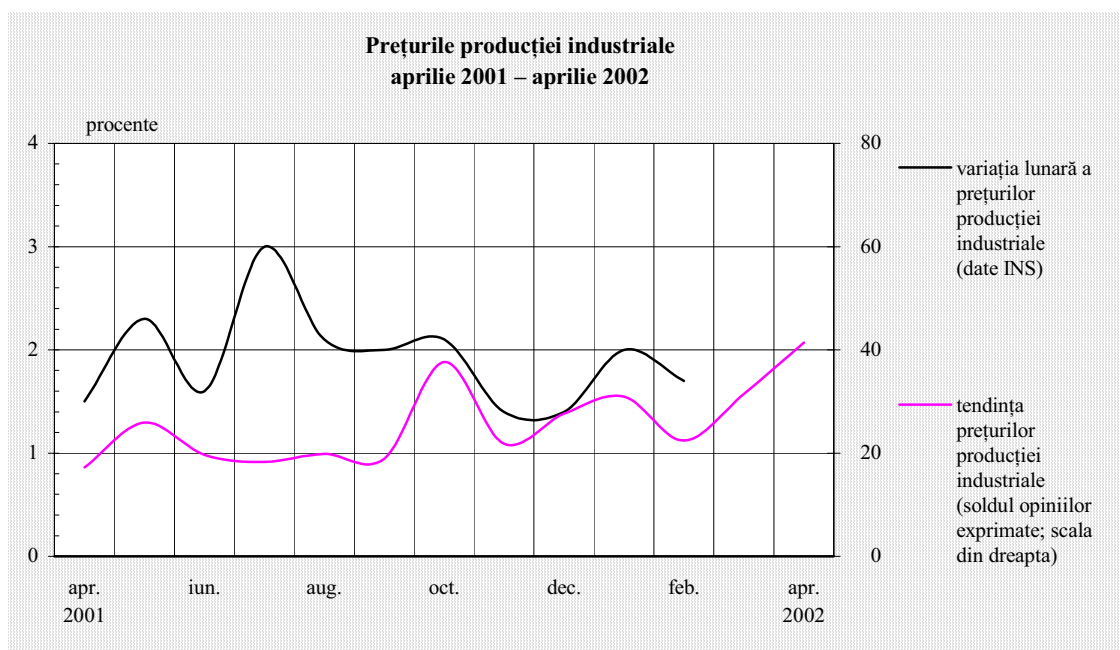
Similar lunii precedente, un procentaj de 9 la sută dintre operatorii economici anticipează un trend ascendent al forței de muncă.

Prețuri

Expectațiile inflaționiste se accentuează

Trimestrul II al anului debutează sub auspiciile unei amplificări a expectațiilor inflaționiste. Anunțarea majorării tarifelor la energie electrică și termică, creșterea prețului petrolului pe plan internațional și implicit majorarea prețului carburanților vor determina, ca și până acum, o reacție în lanț.

Creșteri ale prețurilor sunt preconizate de către circa 43 la sută dintre respondenți, comparativ cu 33 la sută în luna anterioară. Anticipările inflaționiste se situează peste media sectorului de producție industrială în industria de prelucrare a petrolului, industria poligrafică, industria chimică, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, precum și activitatea de construcții, ramuri unde produsele ce fac obiectul scumpirii au o pondere ridicată în costuri.

Prețurile de producție cresc

Cu toate că a scăzut substanțial față de luna anterioară (55 la sută comparativ cu 65 la sută în luna martie) și în luna aprilie este majoritar procentajul participanților la sondaj care estimează că în sectoarele pe care le reprezintă nu vor avea loc (pentru moment) modificări ale prețurilor practicate.

Investiții

În activitatea de investiții tendințele pozitive se mențin

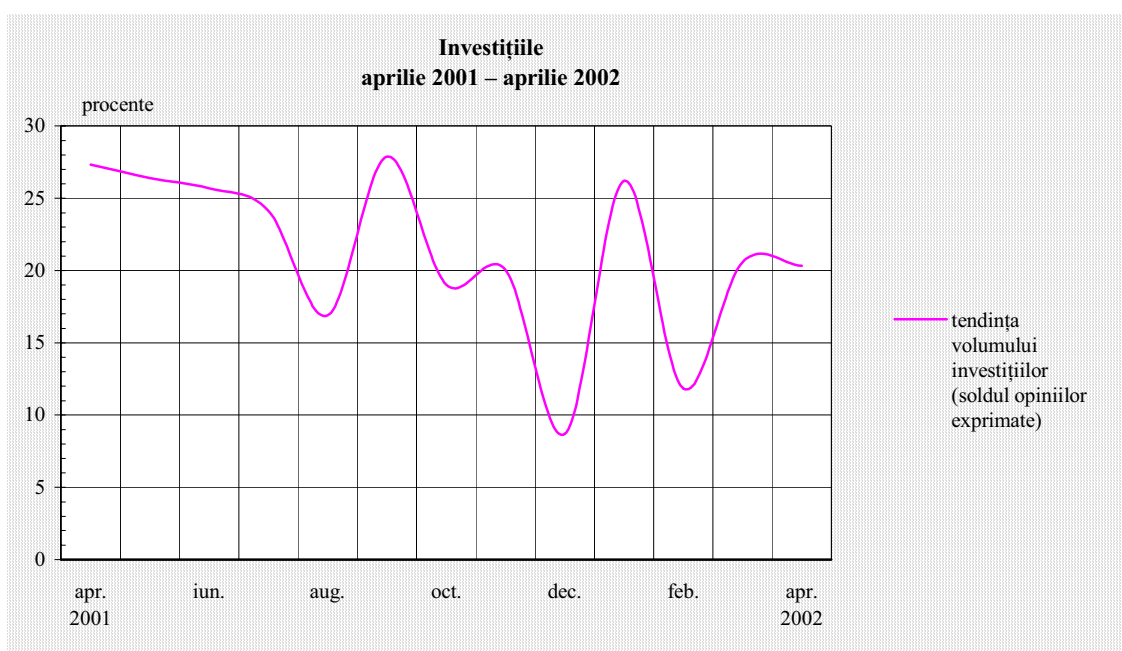
Estimările privind evoluția mediului investițional sunt în continuare optimiste, dar se menține ponderea majoritară a celor circumspecți (circa 53 la sută dintre operatorii economici chestionați), care nu prevăd modificări spectaculoase ale activității de investiții.

Întărirea stabilității cadrului legislativ, eliminarea contradicțiilor dintre diferite prevederi legale în vigoare vor contribui la atragerea investitorilor și îmbunătățirea climatului de afaceri, cu efecte directe asupra activității de investiții.

Pe ansamblul sectorului de producție industrială, aprecierile asupra evoluției investițiilor evidențiază un procent de 33 la sută al celor care anticipează că există resurse pentru relansarea activității de investiții. Astfel de estimări provin de la operatorii economici din ramuri cum sunt: industria de prelucrare a petrolului, industria extractivă, industria de mijloace de transport, industria materialelor de construcții, chimie și fibre sintetice și o parte a celor din industria metalurgică.

Mai puțin optimiste sunt anticipările agenților economici din industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, poligrafie și activitatea de construcții (circa 13 la sută dintre participanții la sondaj) care apreciază că procesul investițional va avea o evoluție descendentă comparativ cu perioada anterioară.

Evoluție pozitivă a activității de investiții

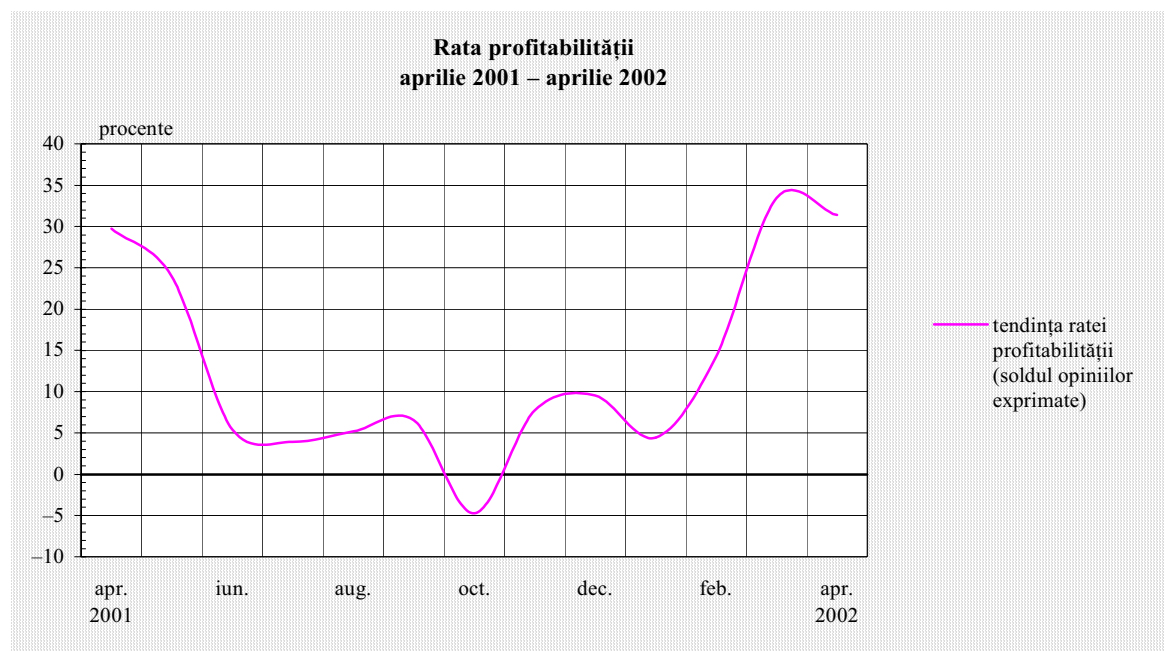

Estimări optimiste privind evoluția profitabilității

Aprecierile agenților economici participanți la sondaj privind evoluția profitabilității continuă să fie optimiste, prefigurându-se menținerea trendului pozitiv înregistrat de la începutul anului. În medie pe industrie, circa 40 la sută dintre respondenți anticipează o îmbunătățire a performanțelor, astfel încât rata profitabilității va crește comparativ cu luna martie.

Asemenea opinii sunt preponderente în principal în industria extractivă, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria de prelucrare a lemnului, metalurgie și industria de mașini și echipamente.

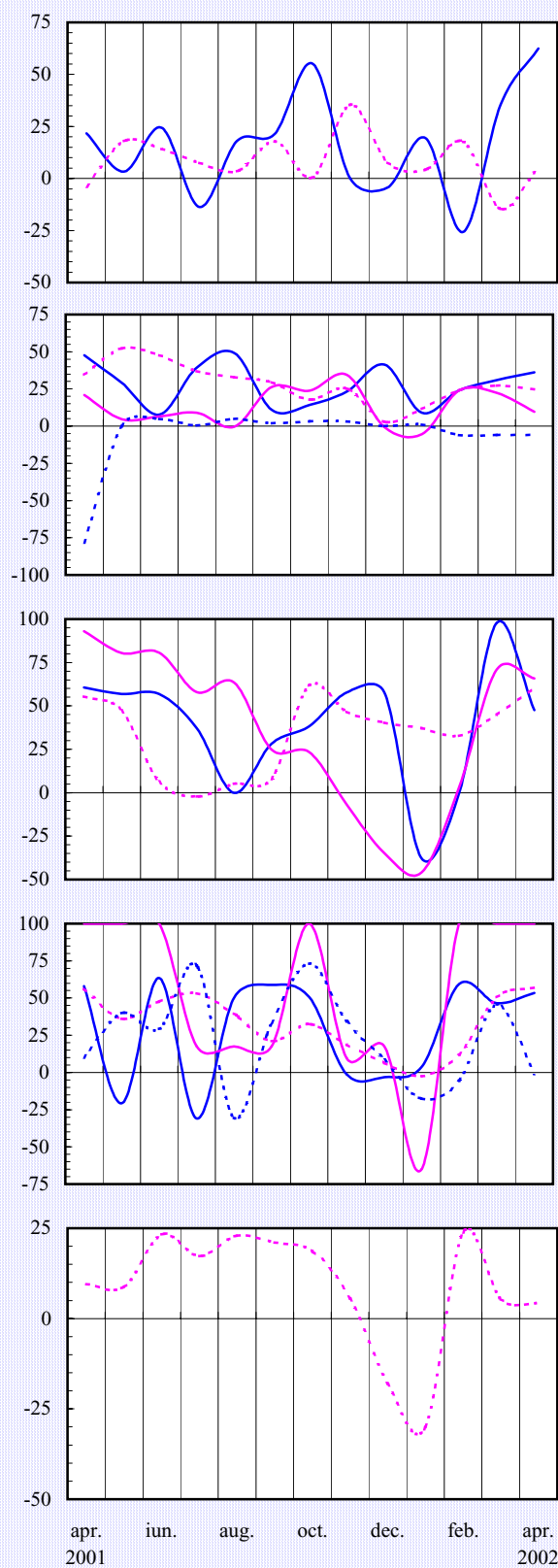
Similar lunii martie, un procentaj de circa 9 la sută dintre participanții la sondaj estimează pentru luna în curs o rată mai redusă a profitabilității. Cei mai mulți respondenți care se regăsesc în această categorie provin din industria textilă (13 la sută), activitatea de construcții (12 la sută), sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (11 la sută), precum și din metalurgie și industria de mașini și echipamente (17 și respectiv 13 la sută) unde sunt predominante opiniile favorabile unei evoluții ascendente a profitabilității.

Circa 48 la sută dintre cei chestionați consideră că finalizarea lucrărilor de noi investiții precum și a celor de modernizare și de re tehnologizare aflate în curs va conduce la reducerea costurilor și menținerea nivelului de rentabilitate chiar și în condițiile viitoarelor majorări de prețuri și tarife.

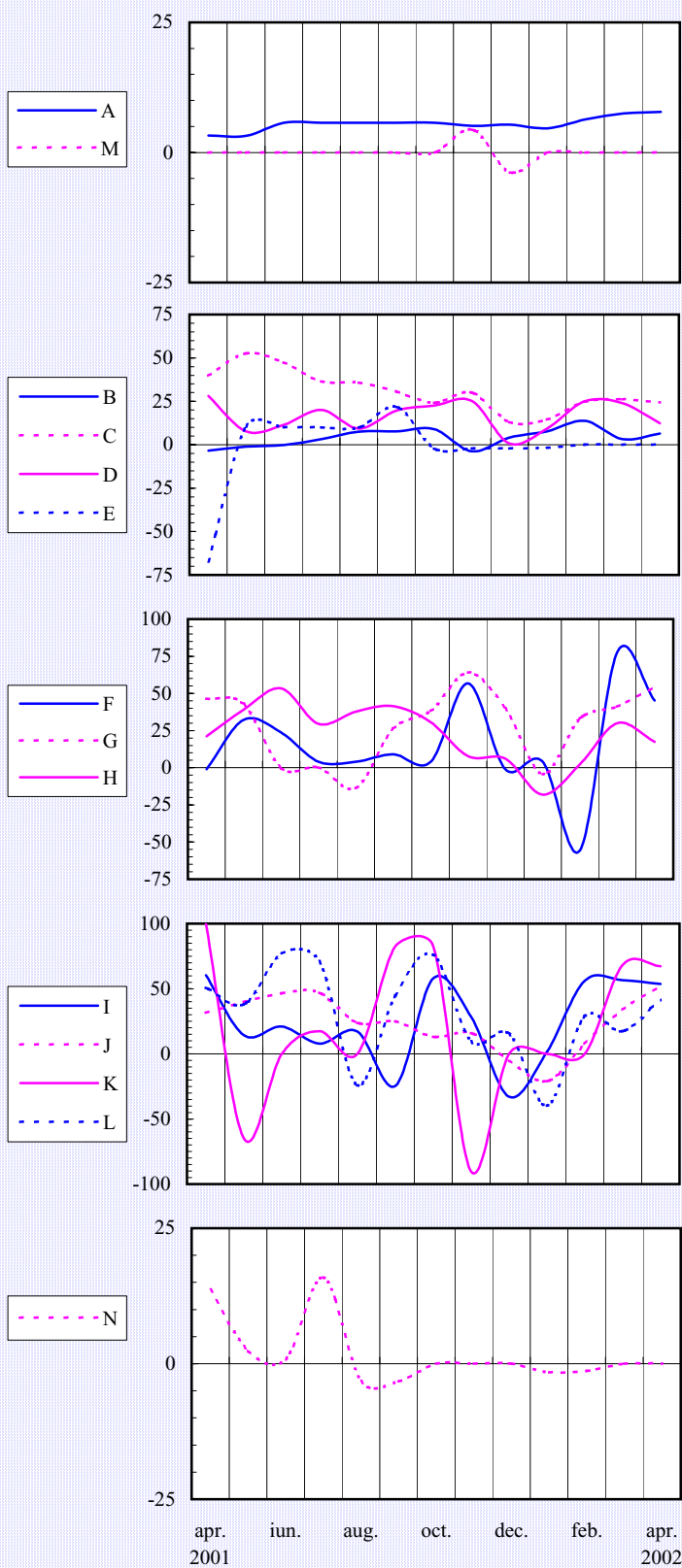
Evaluarea volumului comenzilor totale

(soldul opiniilor exprimate - %)

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

(soldul opiniilor exprimate - %)

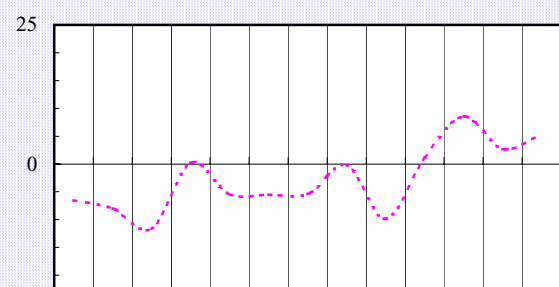
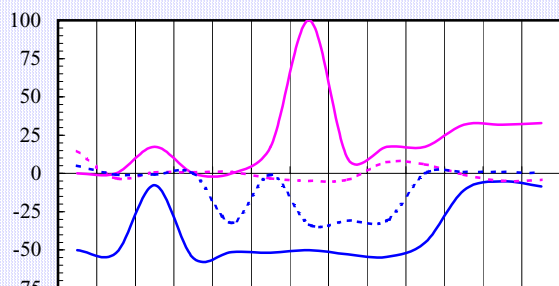
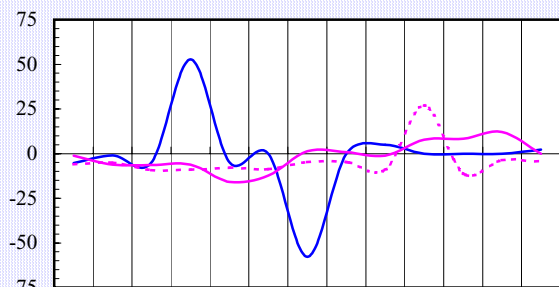
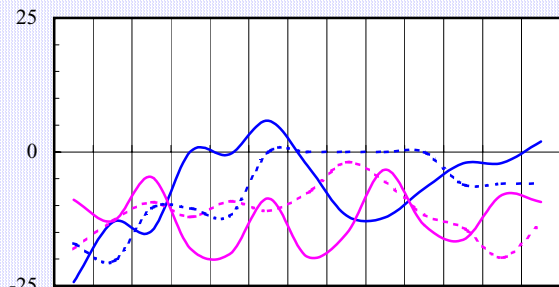
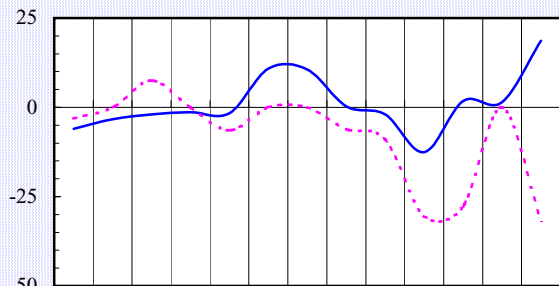

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

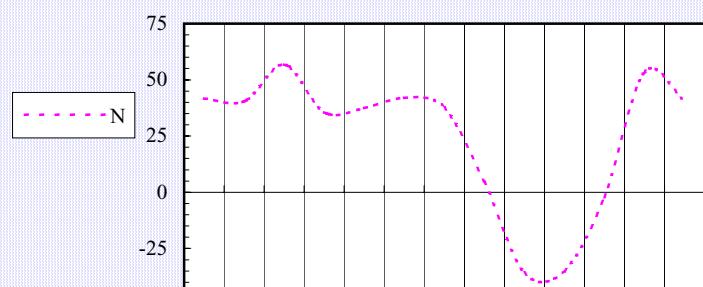
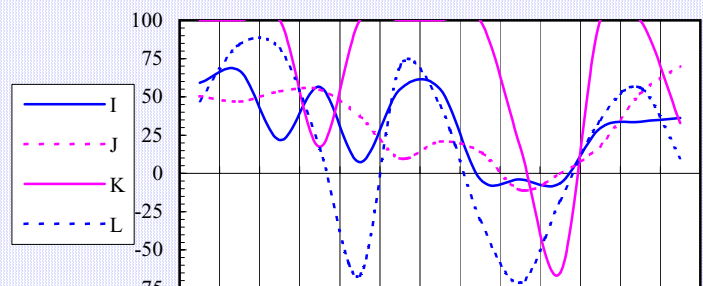
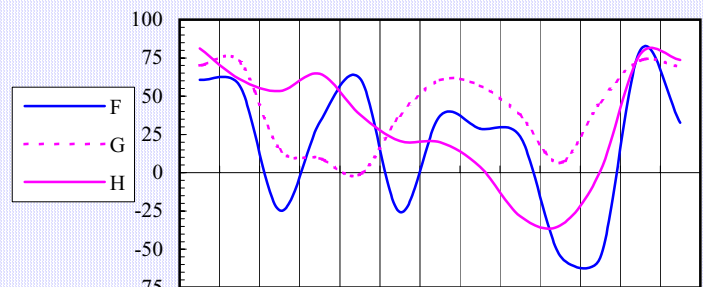
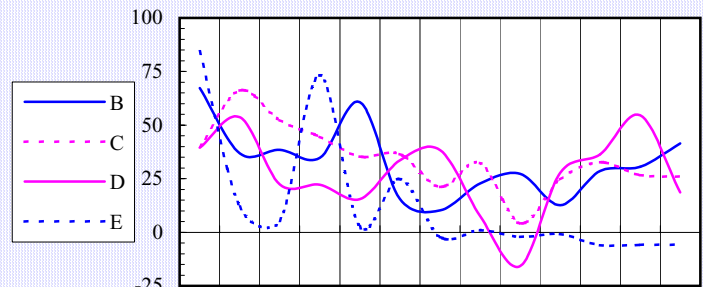
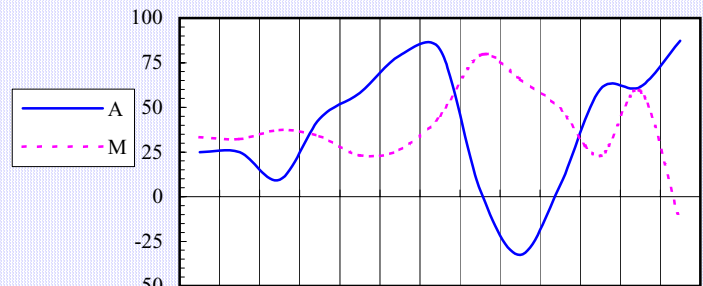
Tendința preconizată a producției

(soldul opiniilor exprimate - %)

apr. 2001 iun. aug. oct. dec. feb. apr. 2002

(soldul opiniilor exprimate - %)

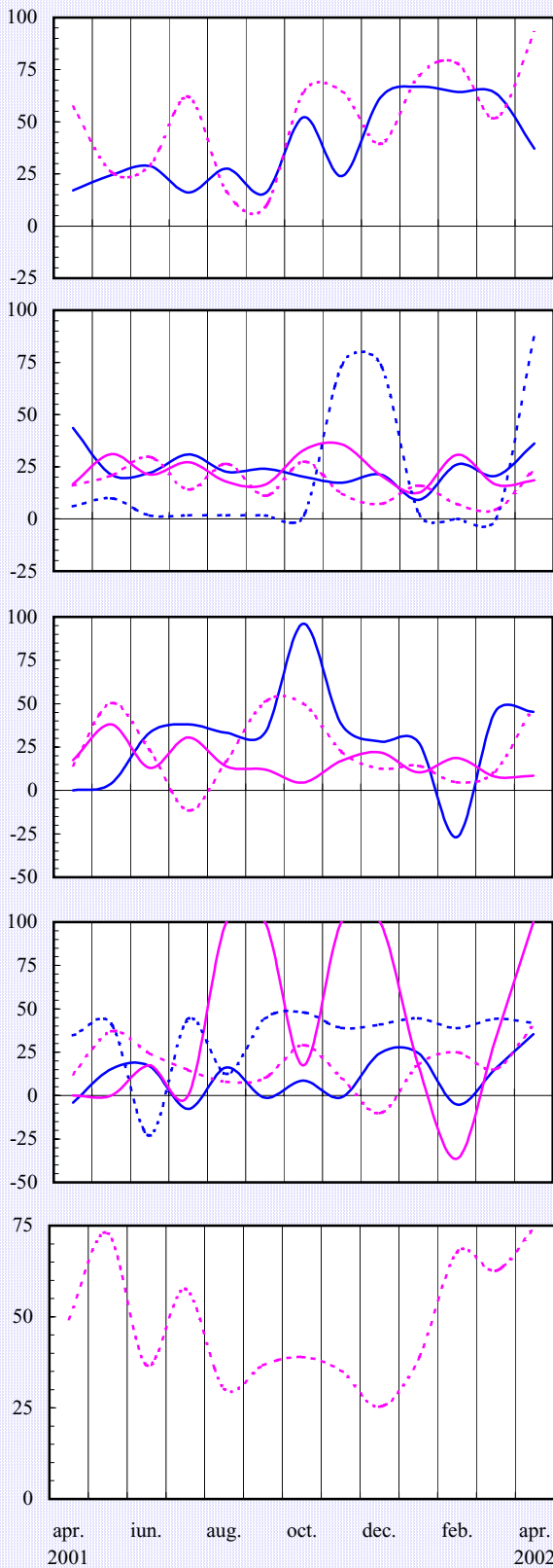
apr. 2001 iun. aug. oct. dec. feb. apr. 2002

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

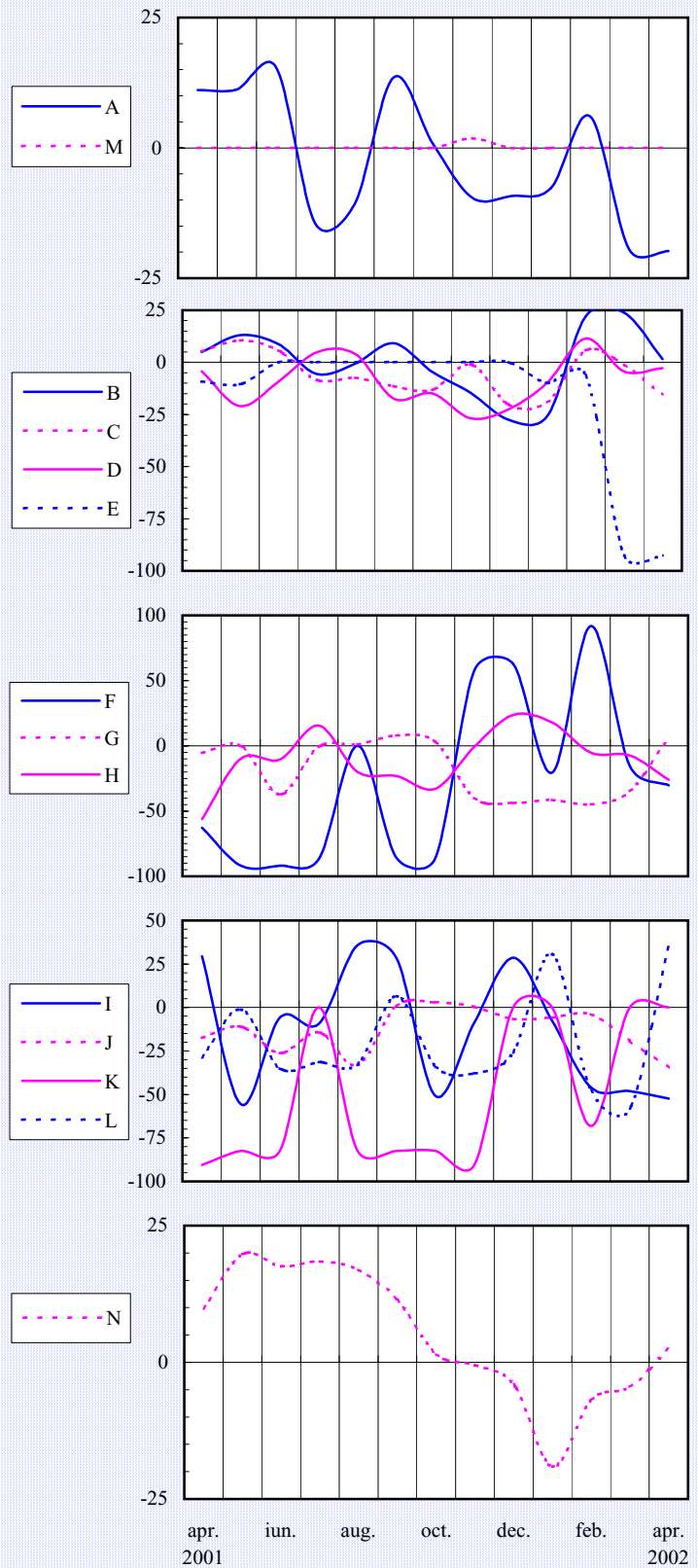
Tendința prețurilor de desfacere

Evaluarea stocurilor de produse finite

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)

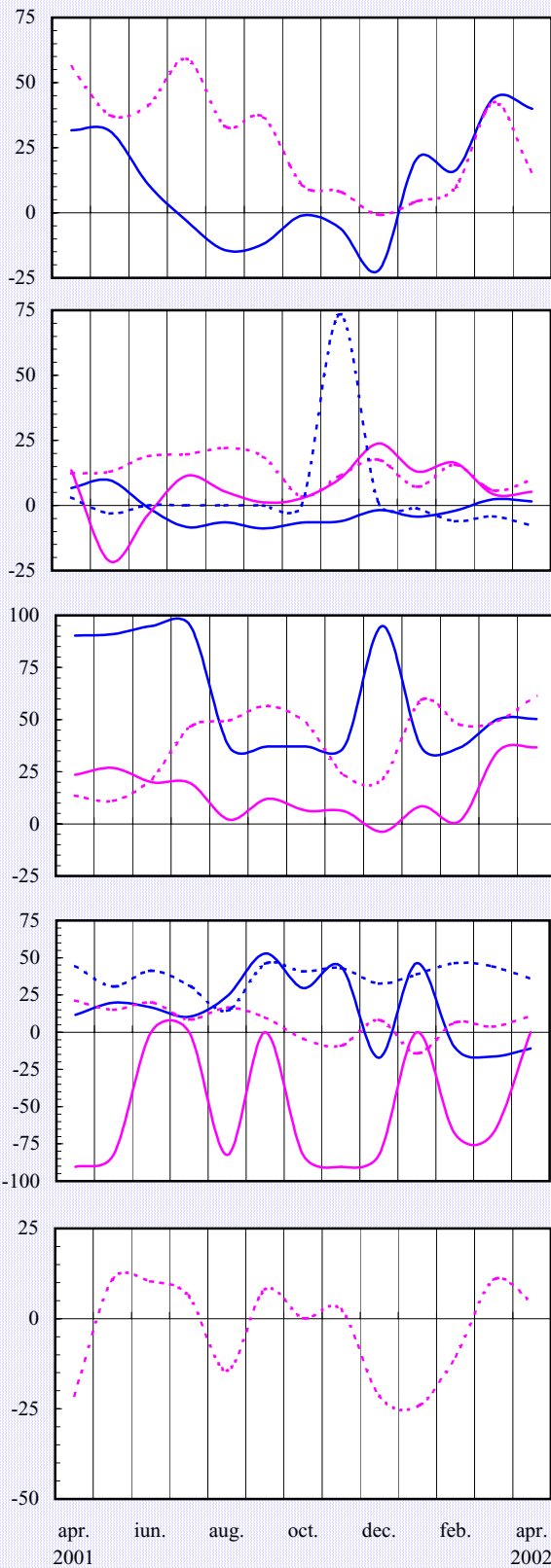

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

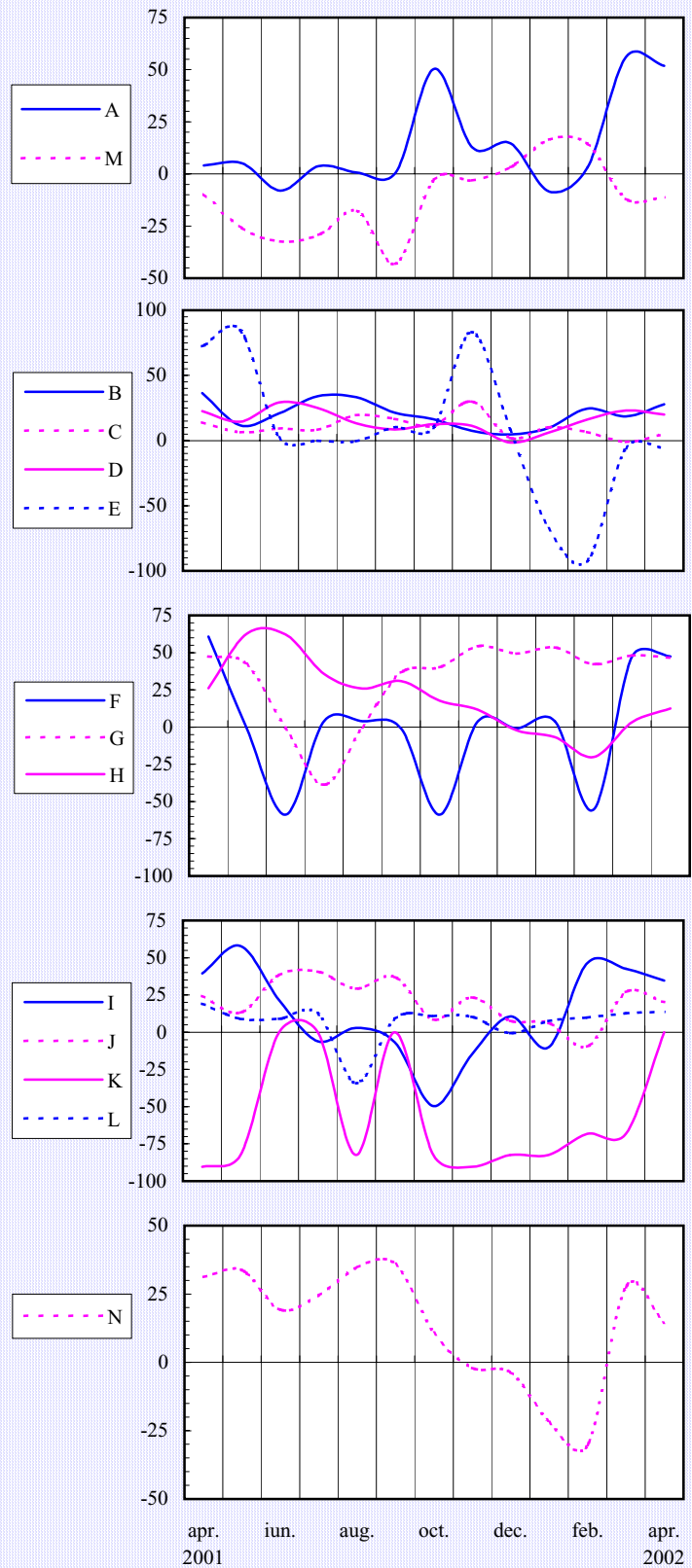
Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 17 aprilie 2002.

Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de

Direcția Studii și Publicații, tel. 01/312.43.75, fax 01/314.97.52.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

internet: <http://www.bnro.ro>

ISSN 1453 – 8989